

BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS): MUHASEBE EĞİTİMCİLERİ VE UYGULAYICILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA*

Şener ERGİ¹
Ömer Faruk GÜLEÇ²

Atf/©: Ergi, Ş. ve Güleç, Ö. F. (2019). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) ile ilgili muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarına yönelik bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 377-399. doi: 10.17218/hititsosbil.609837

Özet: Mali tabloların ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir ve güvenilir bir şekilde hazırlanması ve raporlamada dil birliğinin sağlanmasında finansal raporlama standartları daha önemli hale getirmiştir. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) seti ve yerel finansal raporlama standartları kullanılmaktadır. Bu doğrultuda, Türkiye’de bağımsız denetime tabi işletmelerden, Türkiye Finansal Raporlama Standartları’nı (TFRS) uygulamayanlar için yerel bir finansal raporlama seti ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu amaçla, 29 Temmuz 2017 tarihinde 30138 Sayılı Tebliğ ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Seti (BOBİ FRS) yayınlanmış ve 1 Ocak 2018’de yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, BOBİ FRS’in gelişim sürecini ele alarak muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının BOBİ FRS hakkındaki görüş ve düşüncelerini tespit etmektir. Bu kapsamda literatürden yararlanılarak anket formu oluşturulmuş ve 283 adet geçerli örneklem sayısına ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının BOBİ FRS’ye yönelik görüş ve düşüncelerini ölçmek için katılımcılara 30 tane 5’li likert tipi ifade sorusu yöneltilmiştir. Anketin ikinci bölümünde ise demografik sorular ve BOBİ FRS’ye yönelik 7 tane genel soru yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: UFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS, Muhasebe Eğitimcileri, Muhasebe Uygulayıcıları

Financial Reporting Standard for Large and Medium Size Enterprises (BOBI FRS): A Research on Accounting Educators and Practitioners

Citation/©: Ergi, Ş. ve Güleç, Ö. F. (2019). Financial reporting standard for large and medium size enterprises (BOBI FRS): a research on accounting educators and practitioners. *Hitit University Journal of Social Sciences Institute*, 12(2), 377-399. doi: 10.17218/hititsosbil.609837

Abstract: Financial reporting standards have become more important in the preparation of financial statements in a convenient, comparable and reliable manner and in ensuring language unity in reporting. In many countries, especially in European countries, the International Financial Reporting Standards (IFRS) set and local financial reporting standards are used. In this regard, the need for local financial reporting standards has emerged for the companies that are subject to independent audit but not apply Turkish Financial Reporting Standards (IFRS) in Turkey. For this purpose, the Financial Reporting Standard for Large and Medium Size Enterprises (BOBI FRS) was published on

Makale Geliş Tarihi: 23.8.2019

Makale Kabul Tarihi: 14.12.2019

*Bu çalışma Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk GÜLEÇ danışmanlığında Şener ERGİ tarafından 3.7.2019 tarihinde tamamlanan “Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS): Muhasebe Uygulayıcılarına Yönelik Bir Araştırma” başlıklı ve 553093 tez no’lu yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezunlu, ergi.sener@yandex.com, <https://orcid.org/0000-0002-6429-9043>

² Sorumlu Yazar. Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, omerfarukgulec@klu.edu.tr <http://orcid.org/0000-0002-8890-1140>

29 July 2017 with the Communiqué No: 30138 and entered into force on 1 January 2018. The main purpose of this study is to examine the historical background of BOBI FRS and to determine the opinions of accounting educators and practitioners about the BOBI FRS. In this context, we prepare a questionnaire by reviewing the literature and reach to 283 valid samples. The questionnaire consists of two parts. In the first part, 30 (5-point Likert-type) questions were asked to the participants in order to measure the opinions and thoughts of accounting educators and practitioners about BOBI FRS. In the second part of the questionnaire, there are demographic questions and 7 general questions about BOBI FRS.

Keywords: *IFRS, BOBI FRS, KUMI FRS, Accounting Educators, Accounting Practitioners*

1. GİRİŞ

Türkiye, küreselleşmeyle birlikte dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmamak, uluslararası finansal piyasaların bilgi ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde finansal raporlamada standartlaşmayı sağlamak amacıyla UMS-UFRS kapsamında Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) yayınlamıştır. Muhasebe alanında standartlaşmada tek yetkili kuruluşumuz Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), bağımsız denetime tabi işletmelerin 2013 yılından itibaren TFRS uygulamasını öngörmüş ancak, bu uygulama sadece Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK) ile sınırlandırılmıştır. KGK daha sonra yerel finansal raporlama standardı oluşturulması amacıyla 2013/34 Sayılı AB Muhasebe Direktifi ile tam uyumlu İngiltere ve İrlanda'da 2015 yılında yürürlüğe giren FRS 102'yi (Yerel Finansal Raporlama Seti) baz alarak Türkiye'de, bağımsız denetime tabi olup tam set TFRS uygulamayan şirketlere yönelik Yerel Finansal Raporlama Çerçevesi'ni (YFRÇ) yayınlamıştır. 29 Temmuz 2017 tarihli 30138 Mükerrer Sayılı 56 Nolu Tebliğ ile de Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBI FRS) resmî gazetede yayınlanarak, 01.01.2018 tarihi ve sonrasında başlayan raporlama dönemlerinde uygulanmaya başlanmıştır. BOBI FRS'nin esas amacı ilgili tebliğde ifade edilen büyük ve orta boy işletme olma özelliğine haiz, bağımsız denetime tabi ancak TFRS'yi uygulamayan işletmelerin finansal raporlama ve bağımsız denetim süreçlerindeki uygulama birliğini sağlamaktır. Bu çalışmanın temel amacı, büyük ve orta büyüklükteki işletmeler için uygulamaya geçen yerel finansal raporlama seti BOBI FRS ile tam set TFRS arasındaki önemli farklılıkları tespit ederek muhasebe eğitimci ve uygulayıcılarının BOBI FRS'ye yönelik görüş ve düşüncelerini ortaya koymaktır. Literatürde muhasebe eğitimci ve uygulayıcılarının TFRS hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla birçok çalışma yer alsa da BOBI FRS'ye yönelik, ilgili standart setinin yakın zamanda uygulamaya girmesinden dolayı çok fazla çalışmaya rastlanılmamaktadır. Çalışmanın finansal raporlamaya yeni bir boyut kazandıran BOBI FRS'nin daha iyi anlaşılması ve uygulayıcılara yol göstermesi noktasında literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada, BOBI FRS'nin gerek muhasebe meslek mensupları gerekse akademisyenler perspektifinden güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi amacıyla literatürden faydalanılarak anket yöntemi kullanılmıştır. Ankette 30 tane 5'li likert tipi ifade sorusu, 7 tane BOBI FRS'ye yönelik genel soru ve 8 tane demografik soruyla katılımcıların BOBI FRS'ye ilişkin bilgi düzeyleri ve beklentileri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde BOBI FRS'nin gelişim süreci, kapsamı ve TFRS ile farklılıklarına değinilmiş olup, üçüncü bölümde araştırma tasarımına yer verilmiştir. Son bölümde ise genel değerlendirmeler ve bulgular tartışılmıştır.

2. BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS)

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), 2013/34 Sayılı AB Muhasebe Yönergesi ile tam uyumlu yerel finansal raporlama seti oluşturmak için İngiltere ve İrlanda'da 2015 yılında yürürlüğe giren FRS 102'yi (Yerel Finansal Raporlama Seti) baz alarak Türkiye'de, bağımsız denetime tabi olup tam set TFRS uygulamayan şirketlere yönelik Yerel Finansal Raporlama Çerçevesi'ni oluşturmuştur. Kamuoyu görüşleri alınıp gözden geçirme tamamlanınca 29 Temmuz 2017 tarih 30138 (mükerrer) sayılı 56 nolu tebliğ ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Resmî gazetede yayınlanarak, 01.01.2018 tarihi ve sonrasında başlayan raporlama dönemlerinde uygulanmaya başlamak üzere yürürlüğe konulmuştur (Gökçen, Öztürk ve Güleç, 2018, s. 438; Dinç ve Atasel, 2018, s. 1189). Bu tebliğ ile Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler'den bağımsız denetime tabi olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı (TFRS) uygulamayan işletmeler, bireysel ve konsolide finansal tablolarını 01.01.2018 tarihinden itibaren gerçeğe uygun, ihtiyaca uygun ve karşılaştınlabilir bilgi sağlayacak şekilde hazırlamaları gerekmektedir (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ, 2017, Madde 1). Diğer bir ifadeyle, BOBİ FRS'nin temel amacı, büyük ve orta boy işletme olma şartlarına sahip, bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulamayan işletmelerin finansal raporlama ve bağımsız denetim aşamalarında ortaya çıkabilecek sorunlarına çözüm üretmektir (Güleç, 2018, s. 903). Bağımsız denetime tabi şirket kriterleri, TTK'da yapılan 19 Mart 2016 tarihli değişikliklerle ve 26 Mayıs 2018 tarihli ve 30432 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı'na uygun olarak Tablo 1'de belirtildiği şekilde oluşturulmuştur.

Tablo 1. Bağımsız Denetime Tabi Şirket Kriterleri

KRİTERLER	YILLAR				
	2013	2014	2015	2016	2019
Aktif Büyüklüğü	150 Milyon TL ve Üstü	75 Milyon TL ve Üstü	50 Milyon TL ve Üstü	40 Milyon TL ve Üstü	35 Milyon TL ve Üstü
Satış Hasılatı	200 Milyon TL ve Üstü	150 Milyon TL ve Üstü	100 Milyon TL ve Üstü	80 Milyon TL ve Üstü	70 Milyon TL ve Üstü
Çalışan Sayısı	500 Kişi ve Üstü	250 Kişi ve Üstü	200 Kişi ve Üstü	200 Kişi ve Üstü	175 Kişi veya Üstü

Kaynak: (<http://kgk.gov.tr>; Gökçen ve diğerleri, 2018, s. 440)

BOBİ FRS'yi uygulayan işletmeler iki yıl geçmedikçe isteğe bağlı olarak TFRS uygulamasına geçmemekte ve isteğe bağlı TFRS'yi uygulayan işletmelerin de en az iki yıl geçmedikçe BOBİ FRS uygulamasına geçmeleri mümkün olmamaktadır (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ, 2017, Madde 5). BOBİ FRS kapsam olarak Tablo 2'de gösterilmiştir. KAYIK'lerin bağımsız denetim ve TFRS kapsamında olduğu, Büyük ve Orta Ölçekli İşletmelerin bağımsız denetim ve BOBİ FRS kapsamında olduğu ve ihtiyari olarak TFRS uygulayabilecekleri belirtilmiştir. Ancak mevcut uygulamada Küçük ve Mikro Ölçekli İşletmeler MSUGT kapsamında olsa da Kamu Gözetim Kurumu tarafından taslak metni yayınlanan Küçük ve Mikro Ölçekli İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı'nın (KÜMİ FRS), ilgili işletmelerin de gerçeğe uygun raporlama yapması açısından kısa süre içerisinde yürürlüğe girmesi beklenmektedir (<https://www.kgk.gov.tr>).

Tablo 2. BOBİ FRS Kapsamı

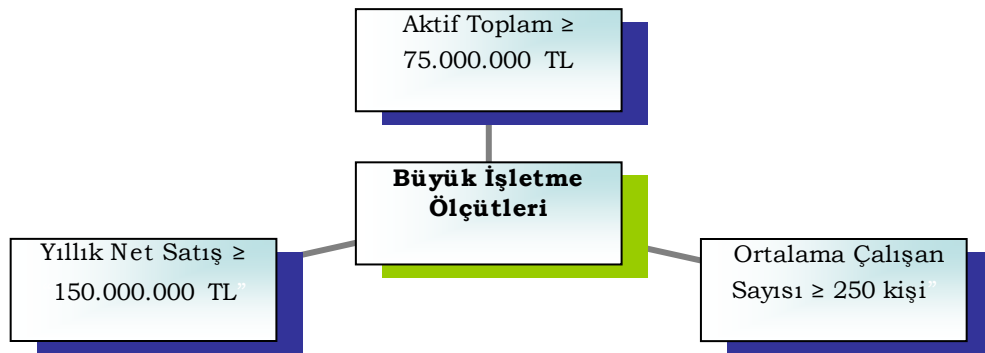
İŞLETMELER					
Uygulama Kapsamı		KAYIK	Büyük Ölçekli	Orta Ölçekli	Küçük Ölçekli
	Bağımsız Denetim	✓	✓	✓	-
	TFRS	✓	İhtiyari	İhtiyari	-
	BOBİ FRS	-	✓	✓	-
	MSUGT (KÜMİ FRS)	-	-	-	✓

Kaynak: (<http://kgk.gov.tr>; Ataman ve Cavlak, 2017, s. 156)

KGK verilerine göre bağımsız denetim sözleşmesi imzalayan 9.836 şirket yer almakta ve bu şirketlerden KAYIK kapsamında 1.764 şirket bulunmakta geriye kalan 8.072'si ise diğer şirketlerden oluşmaktadır (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu [KGK] Faaliyet Raporu, 2018, s. 72). Ayrıca büyük şirketler için birtakım yükümlülükler getirilmiştir. Getirilen yükümlülükler şu şekilde sıralanabilir (Yılmaz, 2017, s. 1867):

- 1) Konsolide ve münferit finansal tablo hazırlamak ve bu tablolarda ertelenmiş vergi meblağlarını göstermek.
- 2) Bağlı ortaklık olarak yapılan şirket birleşmelerinde Bölüm 21'de belirtilen iş birleşmeleri hükümlerini uygulamak.
- 3) Faaliyet bölümleri ve ilişki içinde oldukları taraflarla yapılan işlemler gibi ilave açıklamaları yapmak.

BOBİ FRS uygulamasında üç ölçüt bulunmakla birlikte bunlardan en az ikisini varsa bağlı ortaklıklarıyla beraber, art arda iki raporlama döneminde aşan işletmeler takip eden raporlama döneminde büyük işletme sayılmakta ve BOBİ FRS'ye tabi olmaktadır. Belirtilen ölçütler Şekil 1'deki gibidir (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ, 2017, Madde 6).

Şekil 1. Büyük İşletme Ölçütleri

Belirtilen yükümlülükleri büyük işletmeler dışındaki işletmeler, isteğe bağlı olarak yapabilmektedir. Şekil 1'de işletmeler; ciro, aktif toplam ve çalışan sayısı olmak üzere toplam 3 kıstas esas alınarak sınıflandırılmıştır. Bağımsız denetime tabi olup büyük işletme kıstasını sağlayamayan işletmeler orta büyüklükte işletme olarak isimlendirilmektedir (Ataman ve Cavlak, 2017, s. 157; Zengin, 2018, s. 136).

BOBİ FRS'nin temel özellikleri şu şekildedir (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu [KGK] BOBİ FRS Basın Duyurusu, 2017, s. 3):

- 1) BOBİ FRS, işletmelerin başka bir standart setine ihtiyaç duymadan karşılaşılabilecek tüm muhasebe sorunlarına cevap vererek muhasebe esaslarına uygun finansal tabloların hazırlanmasını sağlayan 27 bölüm ve 9 ekten oluşmaktadır.
- 2) Kabul edilebilir finansal raporlama çerçevesi yönünden gerekli tüm özellikleri karşılamaktadır.
- 3) Uyum açısından uluslararası muhasebe, uluslararası finansal raporlama uygulamaları ve AB yönergeleriyle tam bir bütünlük sağlamaktadır.
- 4) 2013/34 Sayılı AB Muhasebe Yönergesi'ndeki "önce küçükleri düşün" anlayışı ile de uyumlu olacak biçimde orta büyüklükteki işletmeler için maliyet esaslı bir finansal raporlama yapılması belirtilirken; büyük işletmeler için ise ek yükümlülükler konulmuştur.
- 5) Bireysel ve konsolide finansal tablo örnekleri ve terimler sözlüğü ekler kısmında sunulmuştur.
- 6) Standartta yer alan konular sade ve anlaşılabilir bir dille oluşturulmuştur.

BOBİ FRS tam set TFRS ile karşılaştırıldığında bazı temel konularda kolaylaştırıcı yönde farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, TFRS'de tüm vade farkları ayrıştırmaya tabi tutulurken BOBİ FRS'de sadece vadesi bir yılı aşan vade farkları ayrıştırılmaktadır. Buna ek olarak, BOBİ FRS'de münferit finansal tablolarda gerçeğe uygun değer yöntemi yer almamaktadır. Stok maliyetlerinde de tam sette sadece normal maliyet yöntemi kullanılırken BOBİ FRS'de gerekliyse normal maliyet yöntemi kullanılmakta diğer durumlarda tam maliyet yöntemi uygulanmaktadır. BOBİ FRS'de canlı varlıkların ölçümünde gerçeğe uygun değer yöntemi ile birlikte maliyet bedeli yöntemi de seçenek olarak yer almaktadır. Tam sette mal satışında edim yükümlülüğünün yerine getirilmesi gerekli olurken BOBİ FRS'de malların sahipliğinden kaynaklanan önemli risk ve getirilerin müşteriye devredilmiş olması gerekmektedir. Hizmet sunumunda ise tam sette hizmet sunulduğu anda veya zamana yaygın olarak kaydedilirken BOBİ FRS'de tamamlanma yüzdesi yöntemine göre işlem tesis edilmektedir. İnşaat sözleşmelerinde ise tam sette edim yükümlülüğü ifa edildikçe zamana yaygın olarak kayıt altına alınmakta iken BOBİ FRS'de tamamlanma yüzdesi yöntemine göre dönemsel olarak yapılmaktadır. Belirtilenler haricinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, satış amaçlı elde tutulan varlıklar vb. konularda da bazı farklılıklar mevcut olup BOBİ FRS genel olarak ölçme ve değerlendirme konularında daha sade ve basit bir muhasebe anlayışı sunmaktadır (Gençoğlu, 2017, s.12; Özerhan ve Sultanoğlu, 2018, ss. 82,158,250,280,290; Işıklılar, Buz ve Bağran, 2018, ss. 94,138,192; Çaliyurt ve Günay, 2017, s. 19; Ataman ve Cavlak, 2017, s. 161; Güler, 2018, ss. 383-384).

3. LİTERATÜR İNCELEMESİ

BOBİ FRS ile ilgili literatürde yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, çalışmaların önemli bir bölümü BOBİ FRS ile TMS/TFRS setlerini temel hatlarıyla karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları ortaya koymuştur. Buna ek olarak, bazı çalışmalar BOBİ FRS seti içerisinde yer alan spesifik bir standardı, gerek Vergi Usul Kanunu (VUK) gerekse tam set TMS/TFRS ile karşılaştırarak örnek uygulamalarla incelemiştir. Bu çalışmanın da konusunu oluşturan ve BOBİ FRS hakkında meslek mensupları ve muhasebe eğitimcilerinin görüş ve düşüncelerini ele alan çalışma sayısı sınırlı sayıda olduğundan, ilgili çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BOBİ FRS ile ilgili meslek mensupları ve muhasebe eğitimcilerine yönelik çalışmalar değerlendirildiğinde, Yılmaz (2017), TR90 bölgesinde yer alan SMMMO başkanlarının BOBİ FRS

hakkındaki görüşleri yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmada, gerek işletmelerin teknik alt yapı ve donanım yetersizliği gerekse muhasebe meslek mensuplarının yeterli bilgiye sahip olmamalarından dolayı BOBİ FRS'nin sağlıklı bir şekilde uygulanamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Muhasebecilik mesleğinde vergi amaçlı muhasebecilik yerine bilgi amaçlı muhasebecilik kültürünün yerleşebilmesi için standartlaşmanın gerekli olduğu ve borsaya kayıtlı şirketler ve KAYİK'lerden sonra büyük ve orta büyüklükteki işletmeler için de böyle bir standartlaşmanın gerçekleştirilmesinin kaçınılmaz olduğu çalışmanın diğer sonuçları arasındadır. Öztürk ve Çarıkçı (2018), BOBİ FRS'nin algılanma düzeyini saptamaya yönelik Batı Akdeniz Bölgesinde faaliyet gösteren 276 muhasebe meslek mensubuna yaptıkları anket çalışmasında şu sonuçları elde etmişlerdir. Katılımcılar, işletmelerin büyük bir bölümünün temel amacının vergiye yönelik muhasebe işlemleri gerçekleştirmek olduğunu ve bu durumun da bazı sorunlara neden olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda vergi kanunları ile standartların uyumlaştırılarak yeni bir muhasebe sisteminin uygulamaya konulmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar; bu uyumlaştırmanın sağlanmaması durumunda hem muhasebe standartlarına hem de vergi mevzuatına göre kayıt tutan işletmeler için ek bir iş yükü doğacağını belirtmişlerdir.

BOBİ FRS ile TMS/TFRS setlerini temel hatlarıyla karşılaştıran araştırmalardan Gençoğlu (2017), Ataman ve Cavlak (2017), Karacan ve Uygun (2018), Şen ve Özbireceklî (2018) ve Gökçen, Öztürk ve Güleç (2018) çalışmalarının temel amacı, her iki set arasındaki en belirgin farkları örnek uygulamalar aracılığıyla ele almaktır. Belirtilen çalışmalar özellikle vade farkı uygulamaları, stoklar, maddi ve maddi olmayan duran varlıklar konularına ek olarak canlı varlıklar veya satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar gibi konularda örnek uygulamalara yer vermiş ve değişikliklerin finansal tablolara etkilerini ayrıntılarıyla ortaya koymuşlardır. Bu kapsamda yer alan çalışmalardan Alataş ve Kılıç (2018), BOBİ FRS ile tam set TMS/TFRS arasındaki farklı noktaları özet tablolar aracılığıyla ele almış ve BOBİ FRS'nin tam sete göre daha sade olduğunu ve ihtiyatlılık kavramının ve dipnotların ayrı bir bölüm olarak ele alındığını tespit etmiştir. Benzer sonuçlara Doğan (2017) ve (2018) çalışmalarında da ulaşılmış ve BOBİ FRS'nin dili itibarıyla daha sade hükümler içerdiği vurgulanmıştır. Ayrıca, VUK ve MSUGT'nin bazı kalemlerde finansal tablo kullanıcılarının ihtiyaç duyacağı bilgileri içermediği ve BOBİ FRS'nin bu eksikliği gidererek bağımsız denetim faaliyetlerini kolaylaştıracak "kabul edilebilir" bir finansal raporlama çerçevesi sunacağı vurgulanmıştır. İlgili çalışmalarda, BOBİ FRS'de muhasebe uygulamalarında kolaylık sağlanması amacıyla maliyet bedelinin, TMS/TFRS'deki gerçeğe uygun değer yönteminden daha ön planda olduğunun altı çizilmiştir. Ancak, BOBİ FRS Bölüm 1'de (TMS/TFRS Kavramsal Çerçeve'de de belirtildiği gibi) faydalı bilginin temel özellikleri ihtiyaca uygunluk ve gerçeğe uygun sunum olsa da, BOBİ FRS' de önerilen birçok uygulamanın gerçeğe uygun bilgi sunumunu kısıtlıyor olması, BOBİ FRS'den elde edilecek finansal raporların TFRS finansal raporları gibi uluslararası alanda kabul gören finansal raporlar olamayacağı Gökçen, Öztürk ve Güleç (2018) çalışmasında vurgulanmıştır.

Tunçez (2018), BOBİ FRS'nin, TMS/TFRS'ye göre daha sade ve kolay uygulanabilecek bir standart olmasından dolayı, TMS/TFRS'nin daha net anlaşılması ve doğru uygulanmasına katkı sağlayacağını ve Türkiye'deki vergi için muhasebe anlayışından, bilgi için muhasebe anlayışına geçişte önemli bir adım oluşturacağını öne sürmüştür. Gökçen, Öztürk ve Güleç (2019) çalışması ise BOBİ FRS setini aynı zamanda 2021 yılında yürürlüğe girmesi planlanan "Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı" Taslağı (KÜMİ FRS) ile karşılaştırarak KÜMİ FRS'nin olası etkilerini değerlendirmiştir. 22 bölümden oluşan KÜMİ FRS'nin gerek daha sade ve anlaşılır bir raporlama anlayışı benimsemesi gerekse ölçüm ve kaydetme noktasında kolaylaştırıcı uygulamalar içermesi açısından, BOBİ FRS'de olduğu gibi küçük ve mikro

işletmelerin de standart finansal raporlamaya geçiş sürecine olumlu katkı sağlayacağı ortaya konulmuştur. Ancak Öztürk (2017), BOBİ FRS uygulamalarının başarılı olmasında mevcut tek düzen hesap planının yetersizliğini vurgulayarak yeni bir hesap planı ihtiyacını ifade etmiştir.

BOBİ FRS seti içerisinde yer alan spesifik bir standardı, gerek Vergi Usul Kanunu (VUK) gerekse tam set TMS/TFRS ile karşılaştıran çalışmalara yönelik sonuçlar özet bir literatür tablosu şeklinde Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Literatür Özet Tablosu

Çalışmalar	İlgili Standart	Bulgular
Aracı ve Bekçi (2019)	Kavramsal Çerçeve ve Finansal Tabloların Sunuluşu	* Her üç standart seti açısından kavramsal çerçeve içeriği ve finansal tablo unsurlarının ele alınması
Gökçen ve Öztürk (2017), Arisoy (2018), Kaya (2018), Selvi ve Ercan (2018), Gönen (2019)	Stoklar	* Vade Farkı noktasındaki farklılıklar * Normal Maliyet Yöntemi ile ilgili unsurlar
Güleç (2018), Yelgen ve Uyar (2018)	Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar	* Vade Farkı noktasındaki farklılıklar * TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Maddi Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardına yönelik farklılıklar * Şerefiye değer düşüklüğü testi * Şerefiye itfa süresi
Öztürk (2017), Dinç ve Atasel (2018)	Finansal Araçlar	* BOBİ FRS'deki finansal varlık sınıflandırması ile TFRS 9'daki sınıflandırmanın karşılaştırılması ve gerçeğe uygun değer farkının muhasebeleştirilmesi * Riskten korunma muhasebesi uygulamaları
Kılı ve Işık (2018), Çatıkkaş, Esen ve Şuekinçi (2018)	Hasılat	* Yıllara yaygın inşaat işleri ile ilgili sözleşmeye ilişkin hasılat ve giderlerin, raporlama dönemi sonu itibarıyla sözleşme kapsamındaki faaliyetin tamamlanma düzeyi dikkate alınarak kâr veya zarara yansıtılması
Karacan, Çiftçioğlu ve Kutlu (2018)	Kur Değişiminin Etkileri	* TMS kapsamında kur değişim etkileri, VUK içerisinde kur farkları, BOBİ FRS'de yabancı para çevrim işlemleri kapsamında benzer ve farklı yönlerin ortaya konulması
Şen ve Karagül (2018)	İşletme Birleşmeleri	* Ortak kontrole tabi iş birleşmeleri * Hakların birleşmesi
Küçük (2018)	Devlet Teşvikleri	* BOBİ FRS'de kamu kurumlarından piyasa faiz oranından daha düşük faiz oranı üzerinden alınan kredilerin devlet teşviki kapsamında yer almasının incelenmesi
Yıldırım (2019)	Karşılıklar	* BOBİ FRS ve TMS/TFRS açısından karşılıklara ait hükümlerin örneklerle açıklanması

4. ARAŞTIRMA TASARIMI

4.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, BOBİ FRS'nin işletmeler, finansal tablolar, muhasebe bilgi sistemi ve muhasebeleştirme esasları üzerindeki etkilerine ilişkin muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının görüş ve düşüncelerinin tespit edilmesidir. BOBİ FRS göreceli olarak yeni bir standart seti olduğundan çalışmanın bu açıdan literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmada, Türkiye genelinde faaliyet gösteren muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarına anket uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan anket soruları ve ölçekler literatürde daha önce yapılan diğer çalışmalardan faydalanılarak oluşturulmuştur. Anket formunda yer alan soruların anlaşılabilirliğinin sağlanması açısından 50 kişilik ön test çalışması gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen ön test çalışması sonucu anket formu tekrar düzenlenmiş ve son halini almıştır. Hazırlanan anket formu öncelikle muhasebe meslek mensuplarına, meslek odaları aracılığıyla ulaştırılmış ancak 105 adet geri dönüş elde edilmiş ve bu anketlerden 93 tanesi geçerli olarak değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Türkiye'deki meslek mensuplarının toplam sayısı düşünüldüğünde çalışmanın bu açıdan kısıtlı sayıda veriye ulaştığı değerlendirilmektedir. Buna ek olarak, 1.100 muhasebe eğitimcisine gönderilen anketlerde 202 geçerli ankete ulaşılmış ve yine bu formlardan 190 tanesi geçerli olarak analize dâhil edilmiştir. Sonuç olarak, toplamda 283 geçerli örneklem sayısına ulaşılmış ve anket sorularına verilen cevapların güvenilirliği Cronbach Alfa testi sonucunda %79,4 olarak elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının BOBİ FRS'ye yönelik görüş ve düşüncelerini ölçmek için katılımcılara 30 tane 5'li likert tipi ifade sorusu yöneltilmiştir. Anketin ikinci bölümünde ise demografik sorular ve BOBİ FRS'ye yönelik 7 tane genel soru yer almaktadır.

4.3. Temel ve İstatistiksel Bilgiler

4.3.1. Demografik Sorulara Verilen Cevaplar

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, çalıştığı şehir, eğitim durumu, mesleki kıdem yılı, mesleki unvanı ve geliri ile ilgili demografik sorular yer almaktadır. Bu demografik sorulara göre elde edilen sonuçlar Tablo 4'te belirtilmiştir.

Meslek mensupları cinsiyet açısından incelendiğinde %68,55'inin erkek olduğu ve yaş ortalaması bakımından da 31-40 yaş aralığında olduğu gözlenmiştir. Ayrıca 283 katılımcıdan 136'sının doktora mezunu olduğu ve %25,09'unun serbest muhasebeci mali müşavir unvanına sahip olduğu açıkça belirtilmiştir. Bunlara ek olarak, araştırmaya katılan muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının medeni durumuna bakıldığında %81,63'ünün evli olduğu ve gelir faktörü yönünden ele alındığında %33,22'sinin 4.001-6.000 TL aralığında yer aldığı saptanmıştır.

Tablo 4. Meslek Mensuplarının Demografik Sorulara Göre Dağılımı

Demografik Sorular	Seçenekler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	89	31,45
	Erkek	194	68,55
Yaş	21 – 30	29	10,25
	31 – 40	126	44,52
	41 – 50	77	27,21
	51 – 60	39	13,78
	61 – 70	8	2,83
	71 ve üstü	4	1,41
Medeni Durum	Evli	231	81,63
	Bekâr	52	18,37
Çalıştığı Şehir	İstanbul	32	11,31
	Ankara	23	8,13
	İzmir	8	2,83
	Diğer	220	77,74
Eğitim Durumu	Ön lisans	3	1,06
	Lisans	68	24,03
	Yüksek Lisans	65	22,97
	Doktora	136	48,06
	Post Doktora	11	3,89
Mesleki Kıdem Yılı	1-5 yıl	43	15,19
	6-10 yıl	66	23,32
	11-15 yıl	51	18,02
	16-20 yıl	40	14,13
	21-25 yıl	43	15,19
	26 yıl ve üstü	40	14,13
Mesleki Unvan	Profesör Dr.	23	8,13
	Doçent Dr.	23	8,13
	Dr. Öğr. Üyesi	57	20,14
	Öğr. Görevlisi	61	21,55
	Arş. Görevlisi	26	9,19
	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	71	25,09
	Yeminli Mali Müşavir	10	3,53
	Diğer	12	4,24
Gelir	0 - 2.000 TL	0	0,00
	2.001 TL - 4.000 TL	16	5,65
	4.001 TL - 6.000 TL	94	33,22
	6.001 TL - 8.000 TL	90	31,80
	8.001 TL - 10.000 TL	38	13,43
	10.000 TL üstü	45	15,90

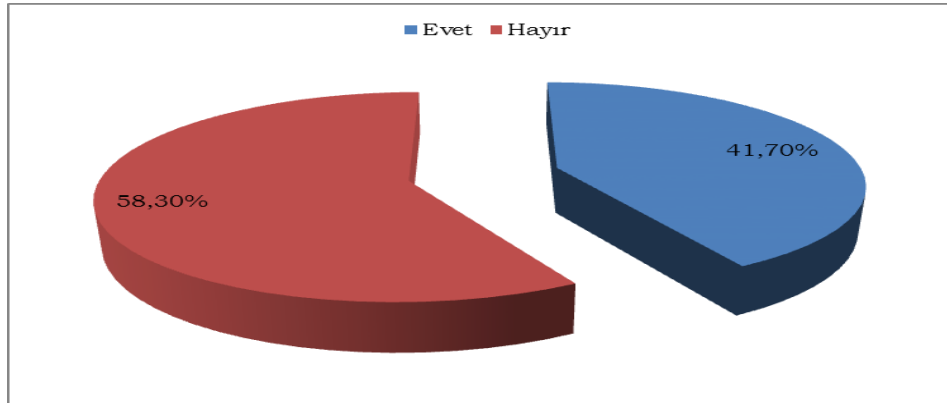
4.3.2. BOBİ FRS Hakkında Genel Görüşlere İlişkin Bulgular

BOBİ FRS hakkında katılımcıların genel görüşlerini belirlemeye yönelik sorulan 7 ifadeye ilişkin bilgiler Tablo 5, Şekil 2, Şekil 3 ve Şekil 4 ile birlikte sunulmuştur. Araştırmaya katılan muhasebe uygulayıcılarının %41,70'inin BOBİ FRS ile ilgili eğitim aldığı ve eğitimlerin genellikle KGK ve TÜRMOB kapsamında gerçekleştirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, katılımcılar standartlarda ilgili bilgi ihtiyaçlarını vurgulamış ve BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanmasında en büyük sorunun vergi mevzuatından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, BOBİ FRS gibi küçük işletmeler için de bir standart seti ihtiyacı %71,02 olarak elde edilmiş ve bu durum KÜMİ FRS çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır.

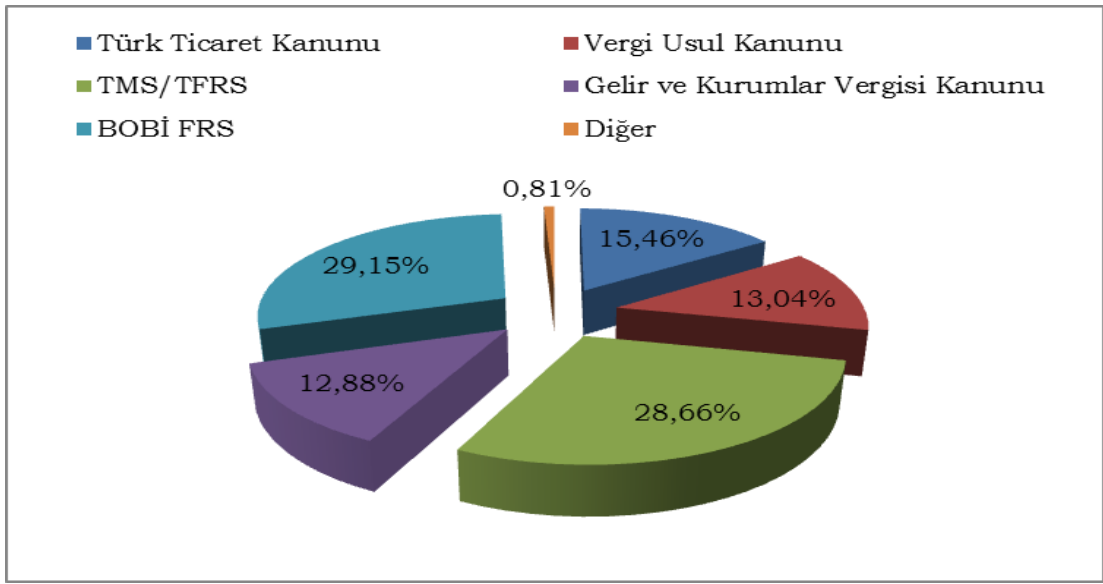
Tablo 5. Meslek Mensuplarının BOBİ FRS Hakkındaki Genel Görüşleri

İfadeler	Seçenekler	Frekans	Yüzde
BOBİ FRS ile ilgili daha önce herhangi bir eğitime katıldınız mı?	Evet	118	41,70
	Hayır	165	58,30
BOBİ FRS eğitiminizi hangi kurum ve kuruluşlardan aldınız?	Hiç eğitim almadım.	158	44,89
	Kamu Gözetim Kurumu aracılığıyla eğitime katıldım.	49	13,92
	Üniversiteler bünyesinde aldım.	30	8,52
	Meslek odaları (TÜRMOB) bünyesinde eğitime katıldım.	53	15,06
	Çalıştay (sempozyum, konferans vb.) kapsamında eğitime katıldım.	59	16,76
BOBİ FRS ile ilgili herhangi bir çalışmanız oldu mu?	Evet	65	22,97
	Hayır	218	77,03
Aşağıda belirtilen hangi başlık veya başlıklarda daha fazla eğitime ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsunuz?	Türk Ticaret Kanunu	96	15,46
	Vergi Usul Kanunu	81	13,04
	TMS/TFRS	178	28,66
	Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunu	80	12,88
	BOBİ FRS	181	29,15
	Diğer	5	0,81
Sizce BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanmasıyla ilgili en önemli sorun ve sorunlar nelerdir?	Tek Düzen Hesap Planından kaynaklanan sorunlar	132	20,56
	Düzenleyici kuruluşlardan kaynaklanan sorunlar	72	11,21
	Standartların karmaşıklığından kaynaklanan sorunlar	145	22,59
	Vergi mevzuatından kaynaklanan sorunlar	162	25,23
	İşletmelerdeki muhasebe sürecinden kaynaklanan sorunlar	125	19,47
	Diğer	6	0,93
BOBİ FRS gibi küçük ve mikro ölçekli işletmeler için de bir standart setine ihtiyaç var mıdır?	Evet	201	71,02
	Hayır	82	28,98

Şekil 2'de meslek mensuplarının BOBİ FRS ile ilgili eğitime katılma oranları sunulmuş ve eğitim alan katılımcıların önemli bir bölümü akademik ünvanlı katılımcılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu durum meslek mensuplarının eğitim gereksinimini ortaya koymaktadır.

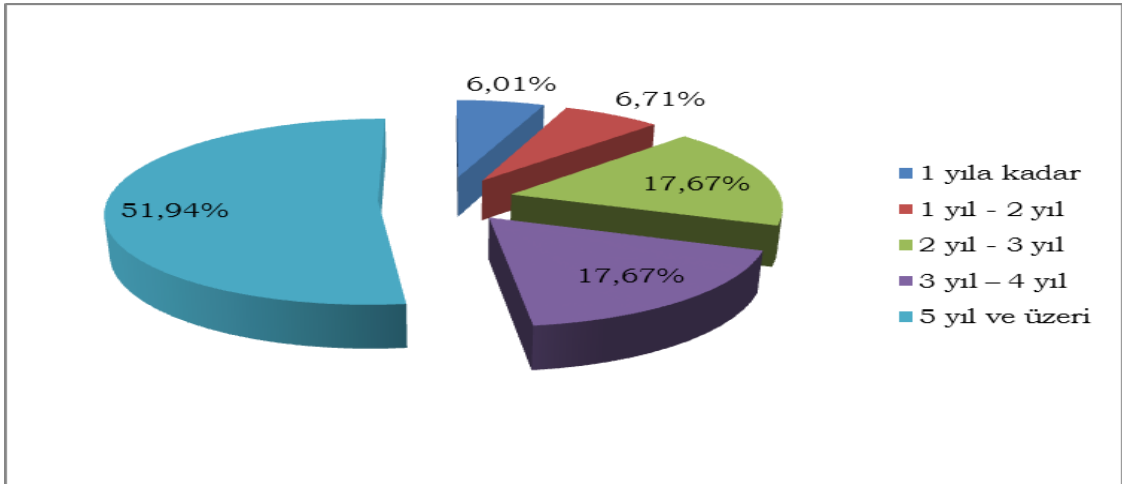
Şekil 2. Meslek Mensuplarının BOBİ FRS ile İlgili Eğitime Katılma Durumuna Göre Dağılımı

Muhasebe meslek uygulayıcılarının eğitim ihtiyacı, Şekil 3 incelendiğinde eğitim ihtiyacının genel itibarıyla BOBİ FRS (%29,15) ve TMS/TFRS (%28,66) etrafında yoğunlaştığı görülmüştür.

Şekil 3. Meslek Mensuplarının Eğitim İhtiyaçlarına Göre Dağılımı

Katılımcıların %50'den fazlası BOBİ FRS uygulamaya başlansa da standartların içselleştirilmesinin 5 yıldan uzun süreceğini belirtmiştir. Buna ek olarak, yalnızca %6'lık bir bölüm Türkiye'de bir yıla kadar uygulamaların sağlıklı bir şekilde hayata geçirileceğini düşünmektedir.

Şekil 4. Meslek Mensuplarının BOBİ FRS'ye Geçiş Sürecine İlişkin Görüşlerine Göre Dağılımı

4.3.3. BOBİ FRS Hakkındaki Görüş ve Düşünceleri Belirlemeye Yönelik İfadeler

Bu bölümde katılımcıların BOBİ FRS hakkındaki görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla 30 tane 5'li likert tipi ifade sorusu sorulmuştur. Katılımcıların BOBİ FRS'ye yönelik bilgi düzeyleri Tablo 6'da gösterilmiştir. Katılımcıların %41'lik bölümü BOBİ FRS ile ilgili teorik bilgiye sahip olsa da %51,2'lik kesim pratik anlamda bilgi ihtiyacı içerisinde olduğunu belirtmiştir. BOBİ FRS için sürekli ve kurumsal bir eğitim ihtiyacının ön plana çıktığı çalışmada, %54,1'lik bölüm BOBİ FRS için belirli düzeyde finans bilgisinin gerekliliğini vurgulamıştır.

Tablo 6. BOBİ FRS Bilgi Düzeyine İlişkin İfadeler

BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	37	13,1	Kesinlikle Katılmıyorum	49	17,3
Katılmıyorum	62	21,9	Katılmıyorum	96	33,9
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	68	24,0	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	68	24,0
Katılıyorum	76	26,9	Katılıyorum	47	16,6
Kesinlikle Katılıyorum	40	14,1	Kesinlikle Katılıyorum	23	8,1
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	30	10,6	Kesinlikle Katılmıyorum	28	9,9
Katılmıyorum	78	27,6	Katılmıyorum	36	12,7
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	59	20,8	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	35	12,4
Katılıyorum	79	27,9	Katılıyorum	107	37,8
Kesinlikle Katılıyorum	37	13,1	Kesinlikle Katılıyorum	77	27,2
BOBİ FRS, sürekli eğitimi zorunlu kılmalıdır.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS'yi uygulayabilmek için belirli bir düzeyde finans bilgisine ihtiyacım var.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	13	4,6	Kesinlikle Katılmıyorum	19	6,7
Katılmıyorum	20	7,1	Katılmıyorum	56	19,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	55	19,4	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	55	19,4
Katılıyorum	128	45,2	Katılıyorum	112	39,6
Kesinlikle Katılıyorum	67	23,7	Kesinlikle Katılıyorum	41	14,5

Tablo 7'de katılımcıların BOBİ FRS ile ilgili gelişme ve düzenlemelere yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Muhasebe uygulayıcılarının verdikleri yanıtlar ele alındığında BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeler ve açıklamalara yönelik genel olarak kararsız olsalar da büyük bir bölüm henüz düzenleme ve uygulamaların yeterli düzeyde olmadığını düşünmektedir. Nitekim katılımcıların yaklaşık %37'lik bölümü BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeleri yeterli görmediğini ve %41'lik bölümü ise BOBİ FRS'de yapılan açıklamaların uygulamalar için yeterli olmadığını belirtmiştir.

Buna ek olarak, muhasebe uygulayıcıları BOBİ FRS ile ilgili basılı materyallerin, akademik çalışmaların ve muhasebe programlarının yeterli düzeyde olmadığını düşünmektedir. Göreceli olarak yeni bir standart seti olan BOBİ FRS'nin anlaşılabilirliğinin artırılmasında KGK ve TÜRMOB bünyesinde daha çok çalışma ve eğitim gerekliliği çalışmanın diğer sonuçları arasındadır.

Tablo 7. Muhasebe Uygulayıcılarının BOBİ FRS Hakkında Yapılan Düzenlemelere İlişkin Görüşleri

BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeleri yeterli görüyorum.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS'de yapılan açıklamalar, uygulamalar için yeterlidir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	35	12,4	Kesinlikle Katılmıyorum	37	13,1
Katılmıyorum	71	25,1	Katılmıyorum	80	28,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	112	39,6	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	106	37,5
Katılıyorum	62	21,9	Katılıyorum	57	20,1
Kesinlikle Katılıyorum	3	1,1	Kesinlikle Katılıyorum	3	1,1
BOBİ FRS için muhasebe yazılım programları yeterlidir.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS'ye ilişkin basılı yayın ve materyallerin sayısı yeterlidir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	49	17,3	Kesinlikle Katılmıyorum	49	17,3
Katılmıyorum	88	31,1	Katılmıyorum	108	38,2
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	104	36,7	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	79	27,9
Katılıyorum	40	14,1	Katılıyorum	42	14,8
Kesinlikle Katılıyorum	2	0,7	Kesinlikle Katılıyorum	5	1,8
BOBİ FRS ile ilgili Kamu Gözetimi Kurumunun (KGGK) çalışmaları yeterlidir.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS'ye yönelik akademik çalışmalar yeterli düzeyde değildir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	41	14,5	Kesinlikle Katılmıyorum	23	8,1
Katılmıyorum	73	25,8	Katılmıyorum	63	22,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	102	36,0	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	74	26,1
Katılıyorum	61	21,6	Katılıyorum	89	31,4
Kesinlikle Katılıyorum	6	2,1	Kesinlikle Katılıyorum	34	12,0
BOBİ FRS ile ilgili TÜRM OB'un çalışmaları yeterlidir.	Frekans	Yüzde	Finansal tablolarda şeffaflığın sağlanabilmesi için BOBİ FRS'ye ihtiyaç vardır.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	42	14,8	Kesinlikle Katılmıyorum	14	4,9
Katılmıyorum	100	35,3	Katılmıyorum	11	3,9
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	99	35,0	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	54	19,1
Katılıyorum	39	13,8	Katılıyorum	125	44,2
Kesinlikle Katılıyorum	3	1,1	Kesinlikle Katılıyorum	79	27,9

Tablo 8'de BOBİ FRS'nin önemi ve diğer ifadelerle ilgili katılımcıların görüş ve düşüncelerine yer verilmiştir. Katılımcıların yaklaşık %75'i BOBİ FRS'nin bağımsız denetimi kolaylaştıracağını, %80'i ise işletmelerin kurumsallaşmasına katkı sağlayacağını belirtmiştir. Muhasebe uygulayıcılarının %51,2'si, BOBİ FRS'nin işletmelerin ihtiyaçlarının gözetilerek hazırlandığını düşünmekte ancak %55,1'lik bölümü BOBİ FRS'nin Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile uyum içinde olmadığını ifade etmektedir. Anket çalışmasında katılımcıların BOBİ FRS'nin dilini sade ve anlaşılır bulma ve BOBİ FRS'de yer alan değerlendirme ölçülerinin kullanılmasının uygulanabilirliği güçleştirip güçleştirmeyeceği konularında kararsız görülmektedir. Katılımcıların %71'i BOBİ FRS'nin finansal tabloların kalite düzeyini artıracığını düşünmektedir.

Meslek uygulayıcılarının yaklaşık %75'lik bölümü BOBİ FRS'nin mesleki sorumluluğu artıracığı ve yine aynı oranda nitelikli eleman ihtiyacı doğuracağını beyan etmiştir. Mevcut Vergi Usul Kanunu'nun BOBİ FRS önünde önemli bir engel olduğunu belirten katılımcılar BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanabilmesi için yeni bir hesap planının gerekliliğine vurgu yapmışlardır. Bu durum, KGGK tarafından taslağı yayınlanan hesap planı ile ilgili gelişmeleri daha önemli hale getirmektedir. Son olarak, BOBİ FRS'nin uygulanmasının muhasebe mesleğinin önemini artıran önemli bir gelişme olduğunu ifade eden katılımcıların yaklaşık %75'lik bölümü ilgili standart

setinin lisans düzeyinde ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Muhasebe uygulayıcılarının büyük bir kısmı BOBİ FRS eğitiminin lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 8. Muhasebe Uygulayıcılarının BOBİ FRS'nin Önemine İlişkin Düşünceleri

BOBİ FRS, bağımsız denetimi kolaylaştırmaktadır.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS işletmelerin kurumsallaşmasına katkı sağlayacaktır.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	13	4,6	Kesinlikle Katılmıyorum	9	3,2
Katılmıyorum	15	5,3	Katılmıyorum	11	3,9
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	43	15,2	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	36	12,7
Katılıyorum	141	49,8	Katılıyorum	153	54,1
Kesinlikle Katılıyorum	71	25,1	Kesinlikle Katılıyorum	74	26,1
Büyük ve Orta Boy işletmeler için hazırlanan standartlar işletmelerin ihtiyaçları gözetilerek hazırlanmıştır.	Frekans	Yüzde	Ülkemizde uygulanan Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile BOBİ FRS uyum içindedir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	20	7,1	Kesinlikle Katılmıyorum	58	20,5
Katılmıyorum	21	7,4	Katılmıyorum	98	34,6
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	97	34,3	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	91	32,2
Katılıyorum	124	43,8	Katılıyorum	31	11,0
Kesinlikle Katılıyorum	21	7,4	Kesinlikle Katılıyorum	5	1,8
BOBİ FRS'nin dili sade ve anlaşılabilir.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS'de yer alan değerlendirme ölçülerinin kullanılması uygulanabilirliği güçleştirir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	31	11,0	Kesinlikle Katılmıyorum	15	5,3
Katılmıyorum	61	21,6	Katılmıyorum	58	20,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	97	34,3	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	119	42,0
Katılıyorum	75	26,5	Katılıyorum	70	24,7
Kesinlikle Katılıyorum	19	6,7	Kesinlikle Katılıyorum	21	7,4
BOBİ FRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha yüksektir.	Frekans	Yüzde	Kültürel, ekonomik ve çevresel faktörlerden dolayı BOBİ FRS'nin uygulanması mümkün değildir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,8	Kesinlikle Katılmıyorum	26	9,2
Katılmıyorum	15	5,3	Katılmıyorum	117	41,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	59	20,8	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	92	32,5
Katılıyorum	162	57,2	Katılıyorum	31	11,0
Kesinlikle Katılıyorum	39	13,8	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,0
BOBİ FRS meslek mensuplarının sorumluluklarını artırmaktadır.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	2,1	Kesinlikle Katılmıyorum	70	24,7
Katılmıyorum	16	5,7	Katılmıyorum	102	36,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	50	17,7	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	70	24,7
Katılıyorum	152	53,7	Katılıyorum	37	13,1
Kesinlikle Katılıyorum	59	20,8	Kesinlikle Katılıyorum	4	1,4

Tablo 9. Muhasebe Uygulayıcılarının BOBİ FRS'nin Önemine İlişkin Düşünceleri (Devam)

BOBİ FRS işletmelerde nitelikli eleman ihtiyacını artıracaktır.	Frekans	Yüzde	Mevcut Vergi Usul Kanunu (VUK) BOBİ FRS'nin uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,1	Kesinlikle Katılmıyorum	31	11,0
Katılmıyorum	8	2,8	Katılmıyorum	84	29,7
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	29	10,2	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	89	31,4
Katılıyorum	153	54,1	Katılıyorum	59	20,8
Kesinlikle Katılıyorum	90	31,8	Kesinlikle Katılıyorum	20	7,1
Mevcut Türk Ticaret Kanunu (TTK) BOBİ FRS'nin uygulanmasını kolaylaştırmaktadır.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	15	5,3	Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,8
Katılmıyorum	43	15,2	Katılmıyorum	30	10,6
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	118	41,7	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	34	12,0
Katılıyorum	90	31,8	Katılıyorum	111	39,2
Kesinlikle Katılıyorum	17	6,0	Kesinlikle Katılıyorum	100	35,3
BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanabilmesi için yeni bir hesap planına ihtiyaç vardır.	Frekans	Yüzde	BOBİ FRS, muhasebe mesleğinin önemini artırıcı bir etkiye sahiptir.	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	16	5,7	Kesinlikle Katılmıyorum	17	6,0
Katılmıyorum	23	8,1	Katılmıyorum	8	2,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	61	21,6	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	44	15,5
Katılıyorum	100	35,3	Katılıyorum	144	50,9
Kesinlikle Katılıyorum	83	29,3	Kesinlikle Katılıyorum	70	24,7

4.4. Fark Testleri

Araştırmanın bu bölümünde, muhasebe uygulayıcılarının görüş ve düşüncelerinin demografik sorular ve BOBİ FRS ile ilgili genel ifadelerle vermiş oldukları cevaplara göre farklılaşmış ve farklılaşmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmada istatistiksel analiz tekniklerinin uygulanabilmesi amacıyla öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Shapiro-Wilk normallik testi sonuçlarına göre veriler normal dağılım göstermediğinden çalışmada parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi amacıyla parametrik olmayan istatistik yöntemlerinden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır. Bu kapsamda BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin değerlendirilmesinde cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki kıdem yılı, mesleki unvan ve çalıştıkları şehir demografik değişkenleri kullanılmıştır. Buna ek olarak, BOBİ FRS eğitimine katılma durumu ve BOBİ FRS ile ilgili çalışma yapma durumu olmak üzere genel soruların farklılaşması incelenmiştir. Çalışmada ayrıca medeni duruma göre farklılaşmada incelenmiş ancak hiçbir ifade de anlamsal bir farklılaşmaya ulaşılamamıştır.

Tablo 9'da BOBİ FRS hakkında görüş ve düşüncelerin cinsiyete göre yalnızca 3 ifade de farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda cinsiyetin tıpkı medeni durum gibi BOBİ FRS ile ilgili görüş ve düşünceler üzerinde önemli bir faktör olmadığı görüşü ifade edilebilir.

Tablo 10. Cinsiyete Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS ile ilgili Kamu Gözetimi Kurumunun (KGK) çalışmaları yeterlidir.	9.999	0,026**
BOBİ FRS'nin dili sade ve anlaşılabilir.	10.670	0,001***
Mevcut Türk Ticaret Kanunu (TTK) BOBİ FRS'nin uygulanmasını kolaylaştırmaktadır.	9.821	0,049**

***, **, *ifadeleri sırasıyla %1, %5, %10 anlamlılık düzeylerini ifade etmektedir.

Tablo 10'da BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin yaşa (40 yaş ve altı-41 yaş ve üstü) göre farklılaştığı 7 ifade sunulmuştur. Yaş faktörünün göreceli olarak BOBİ FRS algısı üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11. Yaşa Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	12.253	0,000***
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	11.974	0,002***
BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	7.754	0,001***
BOBİ FRS ile ilgili TÜRMOB'un çalışmaları yeterlidir.	8.298	0,013**
BOBİ FRS meslek mensuplarının sorumluluklarını artırmaktadır.	11.339	0,023**
BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	11.475	0,018**
BOBİ FRS eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	11.260	0,038**

Tablo 11'de BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin eğitim durumuna (lisans-lisans üstü) göre birçok ifade anlamlı farklılıklar sergilediği tespit edilmiştir. İfadelere verilen cevaplardaki farklılaşmanın özellikle BOBİ FRS'ye yönelik bilgi düzeyi ve düzenlemelerde ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 12. Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	7.901	0,001***
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	7.263	0,037**
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	8.556	0,000***
BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	4.775	0,005***
BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeleri yeterli görüyorum.	7.732	0,002***
BOBİ FRS ile ilgili Kamu Gözetimi Kurumunun (KGK) çalışmaları yeterlidir.	7.500	0,010***
BOBİ FRS ile ilgili TÜRMOB'un çalışmaları yeterlidir.	7.466	0,011**
BOBİ FRS'de yer alan değerlendirme ölçülerinin kullanılması uygulanabilirliği güçleştirecektir.	7.244	0,036**
Kültürel, ekonomik ve çevresel faktörlerden dolayı BOBİ FRS'nin uygulanması mümkün değildir.	8.121	0,000***
BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	5.177	0,044**
Mevcut Türk Ticaret Kanunu (TTK) BOBİ FRS'nin uygulanmasını kolaylaştırmaktadır.	7.674	0,003***
BOBİ FRS eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	5.155	0,037**

Tablo 12'de BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin mesleki kıdem yılına (1 ile 15 yıl arası-16 yıl ve üstü) göre 9 ifade anlamlı farklılaşmaya yol açtığı gözlemlenmiştir.

Tablo 13. Mesleki Kıdem Yılına Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	12.387	0,000***
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	12.263	0,000***
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	11.173	0,045**
BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	7.577	0,001***
BOBİ FRS'yi uygulayabilmek için belirli bir düzeyde finans bilgisine ihtiyacım var.	8.223	0,013**
BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanabilmesi için yeni bir hesap planına ihtiyaç vardır.	11.240	0,032**
BOBİ FRS meslek mensuplarının sorumluluklarını artırmaktadır.	11.304	0,019**
BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	11.272	0,029**
BOBİ FRS eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	11.552	0,008***

Tablo 13'te BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin mesleki unvana (akademik-meslek mensubu) göre 14 ifadeye anlamlı farklılıklar sergilediği ve BOBİ FRS'ye yönelik cevapların şekillenmesinde önemli olduğu belirlenmiştir. Nitekim, akademik personel ve meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların, ifadelerin neredeyse yarısında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 14. Mesleki Unvana Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	7.392	0,046**
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	6.625	0,001***
BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	9.932	0,034**
BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeleri yeterli görüyorum.	6.212	0,000***
BOBİ FRS'de yapılan açıklamalar, uygulamalar için yeterlidir.	7.375	0,040**
BOBİ FRS ile ilgili Kamu Gözetimi Kurumunun (KGGK) çalışmaları yeterlidir.	7.009	0,008***
BOBİ FRS ile ilgili TÜRMOB'un çalışmaları yeterlidir.	7.103	0,012**
BOBİ FRS'nin dili sade ve anlaşılabilir.	7.303	0,031**
BOBİ FRS'de yer alan değerlendirme ölçülerinin kullanılması uygulanabilirliği güçleştirecektir.	7.274	0,025**
Kültürel, ekonomik ve çevresel faktörlerden dolayı BOBİ FRS'nin uygulanması mümkün değildir.	5.983	0,000***
BOBİ FRS meslek mensuplarının sorumluluklarını artırmaktadır.	9.790	0,047**
BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	10.398	0,004***
Mevcut Türk Ticaret Kanunu (TTK) BOBİ FRS'nin uygulanmasını kolaylaştırmaktadır.	7.338	0,032**
BOBİ FRS eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	10.406	0,003***

Anket formunda çalıştığımız şehir sorusuna verilen cevaplar İstanbul, Ankara, İzmir ve diğer şehirler olmak üzere dört grupta toplanarak BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerle göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Birden çok grup için kullanılan parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 15. Çalıştıkları Şehirlere Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Kruskal-Wallis	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	8,175	0,043**
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	8,045	0,045**
Büyük ve Orta Boy işletmeler için hazırlanan standartlar işletmelerin ihtiyaçları gözeticilerle hazırlanmıştır.	11,035	0,012**
BOBİ FRS'de yer alan değerlendirme ölçülerinin kullanılması uygulanabilirliği güçleştirecektir.	12,432	0,006***

Tablo 15'te BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin "BOBİ FRS ile ilgili daha önce herhangi bir eğitime katıldınız mı?" sorusuna göre farklılaşan ifadeler tespit edilmiştir. BOBİ FRS eğitimine katılma durumu verilen cevaplarda 8 ifade anlamlı farklılıklar oluşturmuştur.

Tablo 16. "BOBİ FRS ile ilgili daha önce herhangi bir eğitime katıldınız mı?" Sorusuna Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	7.035	0,000***
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	8.024	0,000***
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	7.056	0,000***
BOBİ FRS için muhasebe yazılım programları yeterlidir.	11.383	0,011**
BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanabilmesi için yeni bir hesap planına ihtiyaç vardır.	7.214	0,000***
BOBİ FRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha yüksektir.	8.385	0,026**
BOBİ FRS meslek mensuplarının iş yüklerini azaltmaktadır.	8.353	0,034**
BOBİ FRS işletmelerde nitelikli eleman ihtiyacını artıracaktır.	8.231	0,014**

Tablo 16'da BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadelerin "BOBİ FRS ile ilgili herhangi bir çalışmanız oldu mu?" sorusuna göre 15 ifade anlamlı farklılık oluşturduğu gözlemlenmiştir. BOBİ FRS ile ilgili çalışma yapan ve yapmayan gruplar arasında verilen cevaplar açısından ciddi farklılıklara rastlanılmıştır.

Tablo 17. "BOBİ FRS ile ilgili herhangi bir çalışmanız oldu mu?" Sorusuna Göre Farklılaşma

BOBİ FRS hakkında görüş ve düşünceleri belirlemeye yönelik ifadeler	Mann-Whitney U	Anlamlılık (Sig.)
BOBİ FRS hakkında yeterli teorik bilgiye sahibim.	2.588	0,000***
BOBİ FRS hakkında yeterli pratik bilgiye sahibim.	3.014	0,000***
BOBİ FRS ile ilgili yapılan düzenlemeleri yeterince takip ediyorum.	2.634	0,000***
BOBİ FRS ile ilgili kurumsal bir eğitime ihtiyacım var.	9.955	0,000***
BOBİ FRS'yi uygulayabilmek için belirli bir düzeyde finans bilgisine ihtiyacım var.	8.179	0,049**
BOBİ FRS ile ilgili düzenlemeleri yeterli görüyorum.	5.171	0,001***
BOBİ FRS'de yapılan açıklamalar, uygulamalar için yeterlidir.	4.897	0,000***
BOBİ FRS'nin sağlıklı uygulanabilmesi için yeni bir hesap planına ihtiyaç vardır.	5.116	0,000***
Finansal tablolarda şeffaflığın sağlanabilmesi için BOBİ FRS'ye ihtiyaç vardır.	5.610	0,007***
BOBİ FRS, muhasebe mesleğinin önemini artırıcı bir etkiye sahiptir.	5.901	0,026**
BOBİ FRS, bağımsız denetimi kolaylaştırmaktadır.	5.697	0,010***
Ülkemizde uygulanan Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile BOBİ FRS uyum içindedir.	8.614	0,006***
BOBİ FRS'nin dili sade ve anlaşılabilir.	4.984	0,000***
BOBİ FRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha yüksektir.	5.689	0,007***
Kültürel, ekonomik ve çevresel faktörlerden dolayı BOBİ FRS'nin uygulanması mümkün değildir.	5.057	0,000***

5. SONUÇ

Türkiye’de BOBİ FRS’nin 01.01.2018 tarihi ve sonrasında başlayan raporlama dönemlerinde uygulanmaya başlamak üzere yürürlüğe konulmasıyla birlikte muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının ilgili standart seti ile ilgili görüş ve düşüncelerinin anket yöntemiyle ortaya konulduğu çalışmada 283 geçerli örnekleme ulaşılmış ve genel olarak şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Katılımcıların büyük bir bölümü BOBİ FRS ile ilgili herhangi bir eğitim almamıştır. Eğitim alan katılımcıların ise genellikle TÜRMOB ve KGK kapsamında düzenlenen eğitimlere katıldığı tespit edilmiştir. Nitekim, katılımcıların önemli bir bölümü BOBİ FRS ile ilgili sürekli ve kurumsal eğitim ihtiyaçlarını ifade etmiştir.
- Muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının yaklaşık büyük bir kısmı bölümü BOBİ FRS’nin içselleştirilmesinin 5 yıldan uzun bir sürede gerçekleşeceğini belirtmesine rağmen, büyük bir kesim BOBİ FRS’nin muhasebe mesleğinin önemini artıracığı, bağımsız denetimi kolaylaştıracağı, şeffaflığı sağlayacağı ve finansal tablolarda kaliteyi yükselteceği görüşünü savunmaktadır.
- BOBİ FRS’nin sağlıklı uygulanmasında, Vergi Usul Kanunu’nun önemli bir engel oluşturduğunu beyan eden muhasebe uygulayıcıları, yeni bir hesap planının gerekliliği üzerinde durmuş ve BOBİ FRS’nin lisans düzeyinde ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca katılımcıların yarısından fazla bir bölümü tıpkı BOBİ FRS gibi küçük ve mikro işletmeler için de bir standart seti ihtiyacını belirtmiştir. Bu sonuç, KGK’nın KÜMİ FRS ve yeni hesap planı ile ilgili çalışmalarını daha önemli hale getirmektedir.
- Katılımcıların önemli bir bölümü BOBİ FRS ile ilgili akademik çalışmaların, basılı yayın ve materyallerin ve muhasebe programlarının henüz yeterli seviyede olmadığını beyan etmişlerdir. Bu durum, başta standartlarla ilgili tek yetkili kuruluş KGK olmak üzere, üniversiteler, TÜRMOB ve diğer kurum ve kuruluşların standartların teorik ve pratik anlamda uygulanmasında önemli sorumlulukları olduğunu ortaya koymaktadır.
- BOBİ FRS ile ilgili katılımcıların vermiş oldukları cevapların anlamsal farklılaşması incelendiğinde, katılımcıların eğitim seviyesinin, BOBİ FRS ile ilgili eğitim alıp almadıklarının ve herhangi bir çalışma yapıp yapmadıkları gibi unsurların cevaplar arasındaki farklılıklarda en temel belirleyiciler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de TFRS’nin uygulanmasıyla birlikte vergi odaklı muhasebe anlayışından muhasebenin temel amacı olan ihtiyaca uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir raporlama yolunda ciddi adımlar kaydedilmiştir. BOBİ FRS’de bu amaca uygun olarak çağdaş bir finansal raporlama sistemi olarak oluşturulmuş ve AB’ye uyum sürecinde önemli bir finansal gelişme olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, TFRS’nin karmaşık bir yapıya sahip olması, BOBİ FRS’nin daha sade ve anlaşılır olması ve uygulamada kolaylık sağlaması, işletmelerin finansal raporlamada yaşadıkları problemleri en aza indirmesi açısından BOBİ FRS’yi değerli kılmaktadır. İlerleyen dönemlerde küçük ve mikro işletmeler için de düzenlenecek olan standart setiyle küresel uygulamalara uyum ve daha karşılaştırılabilir raporlama anlayışı Türkiye’deki işletmelere daha rekabetçi bir pozisyon kazandıracaktır.

BOBİ FRS’ye yönelik muhasebe eğitimcileri ve uygulayıcılarının görüş ve düşüncelerinin ele alındığı bu çalışma, örneklem büyüklüğü ve ifade çeşitliliği açısından çeşitli sınırlamalara sahiptir. Gelecek çalışmalar daha çok katılımcı ve farklı soru tipleriyle BOBİ FRS’nin uygulama alanına yönelik geniş ölçekli değerlendirmelerde bulunabilir.

KAYNAKÇA

- Alataş, A. ve Kılıç, İ. (2018). Özet tablolar ile BOBİ FRS ve TMS/TFRS arasındaki farkların karşılaştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 64, 453-478.
- Arisoy, K. (2018). Stok satın alma maliyetlerinde vade farkının vergi usul kanunu, TMS 2 ve BOBİ FRS açısından incelenmesi. *Press Academia Procedia (PAP)*, 7, 356-358.
- Ataman, B. ve Cavlak, H. (2017). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) ile tam set Türkiye muhasebe ve Türkiye finansal raporlama standartlarının (TMS/TFRS) karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA)*, 2(3), 153-168.
- Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ (2017, 29 Temmuz). *Resmî Gazete* (Sayı: 30138 (Mükerrer)). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170729M1-1.htm>
- Çalıyurt, K. T. ve Günay, S. G. (2017). *Prof. Dr. Fehmi Yıldız anısına muhasebe finans ve denetimde güncel konular*. Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi 2017/174, Trakya Üniversitesi Yayın No:191, Edirne: Trakya Üniversitesi Matbaası.
- Çatıkkaş, Ö., Esen, Ö. M. Ve Şuekinci, C. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) ve yıllara yaygın inşaat muhasebesi uygulama örneği. *Sayıştay Dergisi*, (108), 191-209.
- Dinç, E. ve Atasel, O. Y. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) kapsamında riskten korunma muhasebesi ve korunma yedeği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(4), 1185-1204.
- Doğan, A. (2017). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı ile TMS/TFRS karşılaştırması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(4), 770-786.
- Gençoğlu, Ü. G. (2017). Temel konularda BOBİ FRS ve TMS/TFRS karşılaştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 1-24.
- Gökçen, G. ve Öztürk, E. (2017). Tam maliyet ve normal maliyet yöntemlerinin UFRS (TFRS) ve BOBİ FRS'deki düzenlemeler çerçevesinde incelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 105-114.
- Gökçen, G., Öztürk, E. ve Güleç, Ö. F. (2018). BOBİ FRS ve TFRS'nin finansal raporlara etkileri açısından karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA)*, 3(2), 437-457.
- Gökçen, G., Öztürk, E. ve Güleç, Ö. F. (2019). KÜMİ FRS seti taslağı, BOBİ FRS seti ve tam set TMS/TFRS'nin temel konular açısından karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA)*, 4(3), 413-430.
- Gönen, S. (2019). Satışların maliyetinin BOBİ FRS açısından değerlendirilmesine ilişkin örnek olay çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 12-22.
- Güleç, Ö. F. (2018). Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların BOBİ FRS ve TFRS açısından değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 901-921.
- Güler, İ. (2018). *BOBİ FRS uygulaması*. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.

-
- Işıklılar, S., Buz, B. ve Bağırhan, V. (2018). *Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standartları BOBİ-FRS'ye uyarlanmış tekdüzen hesap planı uygulamalı ve açıklamalı*. İstanbul: Hilal Yayıncılık.
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu [KGK], Erişim adresi: <http://kgk.gov.tr>
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu [KGK] BOBİ FRS Basın Duyurusu. (2017). Erişim adresi: <http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/2017-2%20basın%20duyurusu.pdf>
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu [KGK] Faaliyet Raporu. (2018). http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/YillikFaaliyetRaporlari/KGK_Faaliyet_Raporu_2018.pdf
- Karacan, S. ve Uygun, R. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) ile Türkiye muhasebe / finansal raporlama standartlarının (TMS/TFRS) karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11(56), 799-813.
- Karacan, S., Çiftçioğlu, S. ve Kutlu, T. (2018). TMS – BOBİ FRS – VUK kapsamında kur farklarının değerlendirilmesinin karşılaştırılması. *Uluslararası Turizm, İşletme, Ekonomi Dergisi International Journal of Tourism, Economic and Business Sciences*, 2(1), 01-10.
- Karataş Aracı, Ö. N. ve Bekçi, İ. (2019). MSUGT, TMS/TFRS ve BOBİ FRS açısından kavramsal çerçeve ve finansal tabloların sunuluşu standartlarının değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12(3), 857-884.
- Kaya, P. (2018). Stoklara ilişkin TMS 2 ve BOBİ FRS karşılaştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(2), 262-285.
- Kıllı, M. ve Işık, Y. (2018). Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin TFRS 15 müşteri sözleşmelerinden hasılat standardı ve BOBİ FRS kapsamında incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 1093-1104.
- Küçük, E. (2018). Devlet teşviki kapsamındaki düşük faizli kredilerin BOBİ FRS açısından değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(4), 761-784.
- Özerhan, Y. ve Sultanoğlu, B. (2018). *Uygulamalı BOBİ finansal raporlama standardı*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Öztürk, E. (2017). Finansal varlıkların ölçme ve muhasebeleştirme esaslarının büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı ve Türkiye finansal raporlama standartları açısından karşılaştırılması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 594-617.
- Öztürk, S. M. Ve Çarıkçı, O. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardının muhasebe meslek mensupları üzerinde algı düzeyinin araştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(3), 568-582.
- Selvi, Y. ve Ercan, M. (2018). BOBİ FRS kapsamında “stoklar”. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, 16(59), 47-57.
- Şen, İ. K. ve Karagül, A. A. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardına göre ortak kontrole tabi iş birleşmelerinin raporlanmasında kullanılacak hakların birleşmesi yöntemi ve bir uygulama. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (Özel), 169-187.
-

- Şen, İ. K. Ve Özbirecikli, M. (2018). BOBİ FRS'nin muhasebe uygulamalarına getirdiği değişiklikler: BOBİ FRS, TMS/TFRS ve mevcut muhasebe sistemi çerçevesinde bir inceleme. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (Özel), 462-484.
- Tunçez, H. A. (2018). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS) ile türkiye muhasebe standartları (TMS) arasındaki temel farklılıklar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(61), 1018-1024.
- Uzun, E. (2018). VUK, TMS/TFRS ve BOBİ FRS açısından maddi duran varlıkların karşılaştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 81, 344-354.
- Yelgen, E. ve Uyar, S. (2018). BOBİ FRS açısından maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (Özel), 98-109.
- Yıldırım, G. (2019). BOBİ FRS karşılıklar standardı ve uygulaması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel), 421-431. doi: 10.21733/ibad.613746
- Yılmaz, Z. (2017). TR90 bölgesindeki SMMM oda başkanlarının BOBİ FRS konusundaki görüşleri. *Journal Of Social and Humanities Sciences Research*, 4(15), 1866-1880.
- Zengin, S. (2018). *Finansal tablo hileleri ve BOBİ FRS kapsamında örnek uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

SUMMARY

Introduction: International Financial Reporting Standards (IFRS) are a set of policies that establish a common accounting language in the presentation of reporting in a valid, reliable and comparable manner all over the world. Due to the standardization and convergence of accounting practises, investors, creditors and stakeholders are easily able to compare the financial information of companies. However, the scope of IFRS only covers the companies that are traded on the stock exchange and this limits the expansion of common accounting procedures for the other companies. Thus, simplified version of IFRS, in other words, local financial reporting standards are applied to the companies that are subject to independent audit but not use IFRS. For this purpose, the Financial Reporting Standard for Large and Medium Size Enterprises (BOBİ FRS) was published on 29 July 2017 with the Communiqué No: 30138 and entered into force on 1 January 2018 in Turkey.

Purpose and Method: The main purpose of this study is to examine the historical background of BOBİ FRS and to determine the opinions of accounting educators and practitioners about the BOBİ FRS. In this context, we prepare a questionnaire by reviewing the literature and reach to 283 valid samples. The questionnaire consists of two parts. In the first part, 30 (5-point Likert-type) questions were asked to the participants in order to measure the opinions and thoughts of accounting educators and practitioners about BOBİ FRS. In the second part of the questionnaire, there are demographic questions and 7 general questions about BOBİ FRS. The Cronbach Alfa value is %79,4.

Findings: According to demographic information that is presented in Table 3, %68,55 of the participants is male and %44,52 of them is at the age between 31-40. Most of the participants are highly educated (%75 graduate level) and many of them are independent accountant and financial advisors. Table 4 demonstrates the common questions about the BOBİ FRS and it states that %58 of the participants did not receive any training on BOBİ FRS. Table 5, Table 6 and Table 7 denote the likert type questions. Although approximately 85% of the accounting practitioners state that the internalization of BOBİ FRS will take more than 5 years, a large number of participants argue that BOBİ FRS will increase the importance of the accounting profession, facilitate independent auditing, ensure transparency and improve quality in financial statements. Accounting practitioners, who declared that the Tax Procedural Code constitutes an important obstacle to the healthy implementation of BOBİ FRS, also emphasized the necessity of a uniform chart of accounts. A significant number of participants stated that academic studies, printed publications and materials and accounting programs related to BOBİ FRS are not yet sufficient. We also examine the statistical differences of the respondents' answers according to the age, title, seniority, education level etc by applying non parametric tests. The results reveal that answers significantly differ according to demographic information in many questions.

Conclusions: Turkish Financial Reporting Standards (TFRS) is a milestone that enable financial reports to be presented not in tax accounting-oriented approach but in a information-based manner. BOBİ FRS has also been established as a modern financial reporting system in this context and can be considered as an important financial development in the EU harmonization process. BOBİ FRS is simplified version of TFRS and this provides ease of implementation and minimize the problems of financial reporting of companies. In the following period, Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises will also give the Turkish companies to have a more competitive position in globalized world. This study has some limitations in terms of sample size and diversity of expressions. Future studies may contribute to the literature by exercising a survey with more participants and different types of questions.
